

Zpráva z konference EFAD

V Praze, dne 2. 10. 2017

Zástupci ČR, kteří navštívili EFAD konferenci ve dnech 28. - 30. 9. 2017:

Mgr. Jitka Tomešová, Sekce výživy a nutriční péče, z. s. (JT)

E-mail: jitka.tomesova@gmail.com

Mgr. Ing. Ivana Pražanová, Sekce nutričních terapeutů ČAS (IP)

E-mail: prazanova.i@gmail.com

Mgr. Bc. Martina Kollerová, studentka magisterského studia Nutriční specialista, 1. LF UK Praha (MKol)

E-mail: kollerova.martina@gmail.com

Mgr. Martin Krobot, postgraduální student LF Masarykovy univerzity Brno (MKro)

E-mail: martinkrobot@gmail.com

Program:

Čtvrtek 28. 9. **Studentská konference** – organizována Evropskou sítí studentů dietologie (The European Network of Dietetic Students – ENDietS), která byla založena v r. 2014.
(odpoledne) *MKol a MKro*

General meeting (workshops) – zasedání, na které byli pozváni max. 2 zástupci členské organizace, vedoucí sítí specialistů (European Specialist Dietetic Networks – ESDNs) a zástupci studentské organizace.
JT, IP (jako pozorovatelé, protože ČR není členem)

Pátek 29. 9. **Nutriční terapeuti a evropská politika v oblasti potravin a výživy.**
Akční plán evropských NT (European Dietetic Action Plan - EuDAP)
všichni

Paralelní přednášky – 1. část:

- 1a. Trvale udržitelná zdravotní péče – co nás čeká v budoucnosti. *JT*
- 1b. Primární péče: multiprofesní prostředí. *MKro*
- 1c. Spolupráce napříč zdravotními profesemi v boji s malnutricí. *IP*
- 1d. Technologie ve výživě a dietologickém programu – příležitosti a výzvy. *MKol*

Zdravá hydratace pro lepší zdraví: od vědy k praxi

všichni

Paralelní přednášky – 2. část:

- 2a. Význam výživy ve sportu – jak postupovat v každodenní praxi? *IP*
- 2b. Personalizovaná výživa a nutrigenomika. *JT, MKro*
- 2c. Optimalizace výživy pro pacienty s rakovinou a pacienty z rakoviny vyléčené.
- 2d. Jídlo mimo domov – dopad na zdraví. *MKol*

Sobota 30. 9. **Znalosti ekonomiky spojené s výživou a jejího dopadu na poskytované služby.**
Všichni

Paralelní přednášky – 3. část:

- 3a. Diabetes – evropská pandemie, kterou je třeba se zabývat. *MKol*

- 3b. Sociální média a jak komunikovat informace.
- 3c. Marketing potravin, zaměřený na děti – transdisciplinární perspektivy.
- 3d. Vedoucí role NT v praxi, založené na důkazech – kvalita a audit. *IP, MKro*

Paralelní přednášky – 4. část:

- 4a. Mikrobiom – co nám říká výzkum. *MKol, MKro*
- 4b. Optimální nutriční péče o pacienty s fyzickým nebo mentálním postižením.
- 4c. Dětská obezita v Evropě
- 4d. Výsledky výživy a nutriční péče: sdílení cesty a diskuse nad dalšími kroky. *IP*

Dietologie do budoucnosti, která začala včera

Cena firmy Kellogg's pro nejlepší plakát a nejlepší studentský plakát

Výživa ve světě se zaměřením na iniciativu „Prvních 1000 dní“

Jak NT ve světě a Evropě čelí výzvám, které před nimi stojí

Rozloučení

IP, MKol, MKro

Detaily ze společných bloků následují níže. V případě zájmu o detaily ze specializovaných bloků paralelních přednášek se, prosím, obraťte e-mailem přímo na osobu, která se jich zúčastnila. Pokud za názvem bloku není uvedena paraфа žádného z nás, bohužel detaily nemáme k dispozici.

Detailní zpráva – 28. 9.

General meeting

Anne De Looy představila nový **Strategický plán** (dostupný na www.efad.org), zdůraznila potřebu partnerství napříč zeměmi, profesemi a institucemi a nutnost podstupovat rizika a volit experimentální přístup v práci NT. Upozornila také na projekt **IMPECD** (Improvement of Education and Competencies in Dietetics = Zlepšování vzdělání a kompetencí v dietologii), který si klade za cíl vytvořit on-line kurz pro studenty, ale i hotové profesionály. Kurz by měl být dostupný zdarma, spolupracuje na něm 5 evropských univerzit, vyučujících Dietologii. Dalším partnerem je iniciativa **JPI-HDHL** (Healthy Diet for Healthy Life = Zdravá výživa pro zdravý život), která se snaží o zlepšení inovačního prostředí v oblasti potravin, výživy a zdraví. Součástí této iniciativy je např. projekt **MaNuEL** (Malnutrition in the Elderly = Malnutrice ve stáří). Malnutricí se zabývá také **ENHA** (European Nutrition for Health Alliance = Evropská aliance výživy pro zdraví) v projektu **ONCA** (Optimal Nutrition Care for All – Optimální nutriční péče pro každého). Anne de Looy představila také charitativní organizaci, založenou v Londýně v r. 2016 **EuFoDiN** (European Foundation for Dietetics and Nutrition = Evropskou nadaci pro dietologii a výživu) a ukázala všechny partnerské země, mezi kterými překvapivě figurovala i ČR. Jitka Tomešová poptala kontakt na osobu reprezentující ČR u Anne de Looy. Na závěr pozvala účastníky na výroční EFAD konferenci v roce 2018, která se bude opět konat v Rotterdamu 28. - 29. 9. u příležitosti 40. výročí založení EFAD.

Spolu s Jitkou Tomešovou jsme si vybraly účast na následujících 2 workshopech:

- a) Aktualizace vzdělávacích standardů a kompetencí
- b) Asociace, růst, strategická rozhodnutí, akční plánování

Na workshopu o **vzdělávání** nám byl představen návrh nového „Rámce kompetencí NT a akademického kurikula“, který obsahuje 4 již existující dokumenty:

- Definice evropských NT a profese (2016)

- Kompetence NT – absolventa (2016)
- Standardy praxí (2010)
- Pedagogické standardy praktických učitelů (2013)

a návrh akademického kurikula. Kurikulum vychází hlavně z kompetencí a zohledňuje také připomínky k Akademickým standardům, které byly navrhovány v r. 2016. EFAD nechce jednotlivým oblastem přidělovat počty kreditů, nechce být regulátorem, ale spíše rádcem. Jediná oblast, kde zazněl požadavek na sjednocení a regulaci, byla praxe – nejčastěji bylo zmiňován počet 500 hodin. Ani na struktuře praxí nebylo možné se sjednotit, mezi zeměmi jsou velké rozdíly, proto bylo navrženo, aby struktura praxí odpovídala zdravotnímu systému a požadavkům dané země. Hlavní spory byly ohledně specializací – v EFAD se rozlišují 3 specializace NT: Klinický NT, NT ve stravování a NT v sektoru veřejného zdraví. V některých zemích rozlišují ještě „Dietitian“ a „Nutritionist“, kteří mohou mít společný vzdělávací základ, ale právě se liší praxemi. Nutritionist není registrovaný zdravotnický pracovník. Do budoucna se zvažuje vzdělání obecné bez rozlišení na specializace Klinický NT, NT ve stravování a NT v sektoru veřejného zdraví. V připomínkách zaznělo i přání do budoucna na harmonizovaný evropský vzdělávací systém, který ale většina nevidí reálně vzhledem k velikým rozdílům.

Workshop o **asociaci** vedla Anne de Looy a byl zaměřen na význam Strategického plánu v členských asociacích EFAD.

Studentská konference

Martina Kollerová a Martin Krobot se zúčastnili Studentské konference, která se konala paralelně v době konání General meetingu. Její průběh zaznamenali takto: Na úvod studentské konference Lore D’Helft a Karla Ferik uvítaly přítomné studenty a členy ENDietS. Studentům jako první přednesl svůj příspěvek pedagog belgické univerzity Artesis Plantijn University College Koen Vanherle, který mluvil o podstatě konference a významu setkávání studentů s ostatními profesionály z oboru. Hned na úvod konference nabídl praktické rady, jak si z konference odnést co nejvíce – informací ale i nových kontaktů a přátel. Po něm dostaly slovo studentky se svými projekty a výzkumy. Nejdříve vystoupila Natalie Penner z Německa, která představila svůj studentský projekt o tom, jak mohou úpravy v počítačovém systému kuchyně identifikovat malnutriční u pacientů kliniky. Pak svůj výzkum Uni-smart Eating study představila PhD. studentka z Velké Británie Katerina Belogianni. Podstatou její studie je zjistit, do jaké míry ovlivňují znalosti studentů jejich stravování a životní styl. Představila nejen zajímavé vzdělávací moduly, které pro studenty vyvíjí, ale také celý proces přípravy a realizace výzkumu na půdě univerzity. Další přednáškou následovaly Dolores Dravinec a Stella Miric z univerzity v Záhřebu. Jejich projekt je zaměřen na vytváření zdravých prospěšných zvyklostí. Jedná se o multidisciplinární projekt, v jehož rámci studenti pomáhají ostatním studentům. V sérii přednášek a workshopů sdílejí důležitá vědecky ověřená data o výživě, pohybové aktivitě a také o mentálním zdraví. Jako poslední v tomto bloku vystoupila Nesrin Yavuz z Německa s návody a doporučeními zdravé výživy při zaměstnání na směny.

V následujícím workshopu nejdříve Inge Audenaerde (Holandsko), Sofie Joossens (Belgie) & Ingrid Aerts (Belgie) představili návrh nového „**Rámce kompetencí NT a akademického kurikula**“, a poté s dokumentem pracovali studenti ve skupinách. Studenti vyjádřili souhlas se 6 základními kompetencemi NT: *1. Profesionální zdravotníka, 2. Dobré znalosti dietologie, 3. Znalost dietologických procesů a rozumové dovednosti, 4. Vědomosti založené na důkazech v dietologii, 5. Samostatnost, zodpovědnost a kvalita v dietologické praxi, 6. Komunikační dovednosti, mezilidské vztahy a partnerství v dietologii* a navrhli výslovné uvedení interdisciplinárních vztahů do 6. skupiny základních kompetencí. Do obsahu akademického kurikula studenti navrhli:

- začlenit úvodní praxe (týden až dva) v 1. ročníku bakaláře s cílem studentům představit nutriční terapii v praxi (aby věděli, do čeho jdou)

- obecně rozšířit praktickou výuku
- doplnit sportovní výživu
- rozšířit získávání znalostí a dovedností v oblasti psychologie

Během práce ve skupinách se studenti poměrně jednoznačně shodli na tom, že bakalářský stupeň by měl být zaměřen na dosažení obecných základních kompetencí NT, specializace na Klinického NT, NT ve stravování a NT v sektoru veřejného zdraví by měla být součástí až magisterského studia.

Po práci skupin přednesla svůj příspěvek Sonja Gruenzweil, PhD. studentka z Rakouska. Mluvila o svých různých pracovních zkušenostech po ukončení studia NT. Pak následoval ENDietS General Meeting a společenský večer studentů.

Detailní zpráva – 29. 9.

Nutriční terapeuti a evropská politika v oblasti potravin a výživy. Akční plán evropských NT

Po slavnostním zahájení konference čestnou prezidentkou EFAD Annou de Looy vystoupila Lidwien Verweij, zástupkyně holandského Ministerstva zdravotnictví, sociálních věcí a sportu s přednáškou „Nový přístup v politice“, kde hovořila o snižování byrokracie. Následovalo vystoupení Erin Boyd Kappelhof ředitelky firmy Eat Well Global na téma „Jsme připraveni na budoucnost?“ o přizpůsobování se novým podmínkám a překonávání obav z nových věcí. Závěrem tohoto bloku vystoupila viceprezidentka EFAD Annemieke van Ginkel-Res s Akčním plánem evropských NT, který je dostupný v češtině na www.efad.org.

Zdravá hydratace pro lepší zdraví: od vědy k praxi

V bloku o hydrataci vystoupila Pauline Douglas z britské univerzity v Ulsteru, která uvedla, že stále mnoho dospělých i dětí nemá dostatečný příjem vody. O výzkumu biomarkerů hydratace měla zajímavou přednášku Erica Perrier z výzkumné divize Danone/Nutricia. Nově sledovaným biomarkerem hydratace je *copeptin* (peptid, který je součástí pro-vasopresinu). Závěrem uvedla následující cílové hodnoty biomarkerů dostatečné hydratace: osmolalita 24h moči ≤ 500 mOsm/kg a specifická hustota moči ≤ 1.012 . Dostali jsme také pomůcku na určení hydratace podle barvy moči. O významu hydratace v prevenci obezity hovořila Maria Luger z Vídeňské univerzity. Tento společný blok uzavřela Joan Gandy z Britské asociace NT, která uvedla příklady, jak komunikovat s pacientem/klientem na téma dostatečné hydratace a rady, jak si vytvořit návyk dostatečného pití vody.

Detailní zpráva – 30. 9.

Znalosti ekonomiky spojené s výživou a jejího dopadu na poskytované služby.

Tento společný blok zahájila v sobotu ráno Karen Freijer z univerzity v Maastrichtu, která přednesla téma „Ekonomika výživy pro NT; Co víme?“. Cílem bylo poukázat na možnost, jak mohou NT prokázat svoji přidanou hodnotu ve zdravotnictví za pomoci dat zdravotnické ekonomiky, a to nejen na makro úrovni (vláda), ale také na meso úrovni (instituce) a mikro úrovni (pacient). Vzhledem ke specifitě výživy došli odborníci k názoru, že běžné metody hodnocení zdravotnické ekonomiky nelze ve výživě uplatnit a rozhodli se vytvořit novou oblast „ekonomika výživy“. Ekonomika výživy je součástí celkové zdravotnické ekonomiky a zabývá se jí společnost ISPOR (International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research = Mezinárodní společnost pro výzkum farmakoekonomiky a výsledků; www.ispor.org), která pracuje na vydání směrnice, specifické pro oblast výživy. Karen uvedla některá zajímavá čísla jako ukázkou - např. náklady na malnutrici v UK v letech 2011-12 byly 19.6 miliard euro. Karen rovněž uvedla, že každé 1 euro investované do nutriční

léčby pacienta v malnutrici, obézního pacienta apod. se vyplatí, protože ušetří společnosti mnohem více.

O přidané hodnotě NT v klinické praxi hovořila také Hinke Kruizenga z Holandské asociace NT a amsterdamské VU univerzity. Představila studii, která v letech sledovala prevalenci malnutrice v holandských nemocnicích. Při vstupu byl užíván screening za pomoci dotazníku SNAQ (90 %) nebo MUST (10 %), studie se účastnilo 13 nemocnic a více než půl milionu pacientů. Bylo zjištěno, že 1 ze 7 pacientů byl v malnutrici a pobyt v nemocnici se prodloužil u těchto pacientů o 1,4 dne (více na www.fightmalnutrition.eu).

Závěr tohoto bloku patřil Sissi Stove Lorentzen z Fakultní nemocnice v norském Oslu (FNO), která ukázala, jak se podařilo norským klinickým NT vybudovat si zaslouženou pozici a získat podporu managementu. Sissi nás seznámila s norskou studií na více než 3000 pacientech Haukelandské fakultní nemocnice v letech 2008-9, která ukázala, že jen 53 % pacientů v nutričním riziku se léčebně řešilo a jen 5 % z nich viděl NT! Po základech norské zdravotní politiky a způsobu financování nutriční péče jsme se dozvěděli časovou posloupnost jednotlivých kroků norských NT: V roce 1985 založili Asociaci NT, od roku 2000 museli kliničtí NT mít autorizaci pracovníka ve zdravotnictví, v roce 2006 bylo akreditováno magisterské studium NT na univerzitě v Bergenu a od letoška je jim na základě slyšení před zdravotnickou komisí vlády proplácena ambulantní péče. Počet členů asociace stoupl v roce 2017 o 135 na celkových 500 členů. Na vavřínech neusínají a do roku 2020 by rádi zavedli Proces nutriční péče a získali právo předepisovat výživu. Pro srovnání - ve FNO je 46 pozic klinických NT při počtu lůžek cca 1500.

Závěrečné zasedání - Dietologie do budoucnosti, která začala včera

Obě ceny firmy Kellogg's pro nejlepší plakát a nejlepší studentský plakát získaly týmy z Řecka. Přednášku Výživa ve světě se zaměřením na iniciativu „Prvních 1000 dní“ nám prostřednictvím internetového spojení sdělila Sandra Capra, profesorka výživy z australské Queensland University. Prvních 1000 dní je myšleno od početí do 2 let věku, kdy je vědecky dokázáno, že je příležitost řešit malnutrici, posílit imunitní systém, zlepšit ekonomický status a snížit zátěž chronických onemocnění spojených s výživou. Sandra vyzývala NT, aby se ve svých zemích zapojili do této celosvětové kampaně (v ČR www.1000dni.cz).

Závěrečné téma „Jak NT ve světě a Evropě čelí výzvam, které před nimi stojí“ přednesla Alison Steiber z americké Akademie výživy a dietologie. Připomněla, že se nutriční péče přesunula z okraje do centra dění jak ve zdravotnictví, tak v oblasti veřejného zdraví. Vyzvala NT ke spolupráci ve vzdělávání, výzkumu, sdílení informací, postupů a zdrojů.

Ivana Pražanová